

Sygn. akt VIII U 2454/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 sierpnia 2021 r., znak: SOC/15/053061254 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. G. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 17 sierpnia 2021 r. ustaliła, że M. G. nie jest całkowicie niezdolna do pracy, a tym samym nie znalazł podstaw do wypłaty świadczenia.

/decyzja k.103 plik I akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji pełnomocnik M. G. wskazał, że nie jest ona w stanie funkcjonować samodzielnie w życiu codziennym i zmuszona jest korzystać z pomocy innych osób. Odwołująca nie jest w stanie sama posprzątać, czy też przygotować posiłków. Pełnomocnik M. G. wniósł o uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie M. G. prawa do renty socjalnej od 1 sierpnia 2021 r.

/odwołanie k.3 – 4 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.8 - 8 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. G. urodziła się (...), legitymuje się wykształceniem zasadniczym w zawodzie kucharza małej gastronomii. M. G. posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności przyznany na stałe (01 – U, 06 – E , 04 – O). M. G. do 31 lipca 2021 r. pobierała rentę socjalną.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 16 czerwca 2021 r. M. G. złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej.

/wniosek k.98 – 99 odwrót plik I akt ZUS/

Lekarz orzecznik ZUS rozpoznał u wnioskodawczyni: upośledzenie umysłowe lekkiego stopnia, organiczne zaburzenia osobowości, nastroju i zachowania, padaczkę w wywiadzie (bez napadów od 2008 r. – obecnie niewymagającą leczenia). Orzeczeniem z dnia 2 sierpnia 2021 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że M. G. nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

/opinia lekarska k.40 plik II akt ZUS , orzeczenie k.100 - 100 odwrót plik I akt ZUS/

Od powyższego orzeczenia wnioskodawczyni złożyła sprzeciw.

/okoliczność bezsporna/

Komisja Lekarska ZUS rozpoznała u wnioskodawczyni: upośledzenie umysłowe lekkiego stopnia, organiczne zaburzenia osobowości, nastroju i zachowania, padaczkę w wywiadzie (bez napadów od 2008 r. – obecnie niewymagającą leczenia). Orzeczeniem z dnia 17 sierpnia 2021 r. Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że M. G. nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

/opinia lekarska k.47 plik II akt ZUS , orzeczenie k.102 - 102 odwrót plik I akt ZUS/

Powyższe orzeczenie legło u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

/decyzja k.103 plik I akt ZUS/

Badaniem psychologicznym u wnioskodawczynie rozpoznano: spowolnieni psychoruchowe, osłabienie koncentracji, tendencje do persewacji czynności ruchowych, osłabienie pamięci bezpośredniej, zaburzenia plastyczności procesów intelektualnych, ograniczony krytycyzm wobec swoich postaw i zachowań. U wnioskodawczynie występuje sprawność intelektualna w granicach lekkiego upośledzenia umysłowego. Zaburzenia w funkcjonowaniu procesów poznawczych i czynności wykonawczych na skutek zmian organicznych we wczesnym okresie rozwojowym (aktualnie bez zmian mogących świadczyć o procesie organicznym), cechy osobowości niedojrzałej emocjonalnie i społecznie. Wzmoczone reakcje emocjonalne z dominacją objawów lękowych. Aktualnie nie wymaga opieki innych osób.

/opinia biegłego sądowego neuropsychologa L. S. k.118 – 120/

U wnioskodawczynie rozpoznano: padaczkę (w wywiadzie). Wnioskodawczynie była leczona farmakologicznie do 2008 r. z powodu padaczki, która występowała od dzieciństwa. Od 2008 r. napady nie występują. Nie jest leczona farmakologicznie. Do 31 lipca 2021 r. pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu organicznych zaburzeń osobowości, nastroju i zachowania. U wnioskodawczynie nie występują objawy ogniskowego uszkodzenia układu nerwowego. Zapis EEG nie wykazał zmian patologicznych. Badanie CT mózgu nie wykazało zmian patologicznych w zakresie mózgowia. Z uwagi na schorzenia neurologiczne wnioskodawczynie nie jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej w myśl ustawy o emeryturach i rentach.

/opinia biegłego sądowego neurologa J. B. k.127 – 129/

U M. G. rozpoznano: zaburzenia zachowania i emocji na podłożu upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim. U wnioskodawczynie nie stwierdzono choroby psychicznej oraz organicznego uszkodzenia o.u.n. Zachowanie wnioskodawczynie jest adekwatne do poziomu zdiagnozowanego poziomu upośledzenia. Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim charakteryzuje się poziomem intelektualnym osób dorosłych odpowiadającym 12 – 13 roku życia. Osoby takie są dość samodzielne i zaradne społecznie, nie powinny jednak wykonywać zawodów wymagających podejmowania decyzji. Badana bez problemu ukończyła zarówno szkołę podstawową specjalną oraz szkołę zawodową specjalną w zawodzie kucharza. Stosowane względem wnioskodawczynie leczenie psychiatryczne przyniosło dobre efekty, a od zakończenia pobytu w szpitalu w 2021 r. wnioskodawczynie nie korzystała z pomocy psychiatrycznej. Wprawdzie wnioskodawczynie ujawnia pewną agrawację, nadmiernie skupia się na chorobach, to jednak zdolność do agrawacji i symulacji wskazuje na dość dobrze zachowaną zdolność do dobrego odbierania, analizowania i reagowania na bodźce z otoczenia. Wnioskodawczynie jest częściowo niezdolna do pracy zarobkowej, a niezdolność ta jest trwała z uwagi na nieodwracalne podłoże choroby – upośledzenie umysłowe, które jest wrodzone i nieodwracalne. Poziom dysfunkcji psychicznych może ulec pogłębieniu. Wnioskodawczynie nie była i nie jest obecnie całkowicie niezdolna do pracy.

/opinia k.143 – 152, opinia uzupełniająca k.175 - 181 biegłego sądowego psychiatry R. Ż./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, opierając się na dokumentach załączonych do akt oraz akt ubezpieczeniowych oraz opiniach biegłych sądowych neurologa, psychologa oraz psychiatry tj. biegłych właściwych z uwagi na rodzaj schorzeń występujących u wnioskodawczynie. W tym miejscu Sąd pragnie podkreślić, że opinia biegłego sądowego psychologa stanowi jedynie opinią pomocniczą dla opinii biegłego psychiatry, który właśnie w oparciu o opinię biegłego psychologa może wydać pełną opinię na temat badanej. Sąd, oceniając zgromadzony materiał dowodowy, w pełni uznał wartość dowodową opinii powołanych w sprawie biegłych. W ocenie Sądu złożone do sprawy opinie nie zawierają żadnych braków i wyjaśniają wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Biegli opinie wydali po przeprowadzeniu stosownych badań i dokonaniu analizy dokumentacji lekarskiej wnioskodawczynie. Określili schorzenia występujące u badanej oraz ocenili ich znaczenie dla jej zdolności do pracy. Zdaniem Sądu, opinie biegłych są rzetelne, zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym jej przedmiot, a wynikające z nich wnioski są logiczne i prawidłowo uzasadnione.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podnieść, że w niniejszym postępowaniu Sąd rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ kpc, zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, między innymi w sytuacji, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

W rozpoznawanej sprawie strony nie wnosiły o rozpoznanie sprawy na rozprawie, a złożone dotychczas pisma procesowe i brak wniosków dowodowych, po pouczeniu o możliwości ich zgłaszania dawały podstawę do przyjęcia, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przypadku, gdy głosy stron miałyby się ograniczyć tylko do powtórzenia argumentacji zawartej w pismach procesowych, to wyznaczanie rozprawy tylko w tym celu nie wydaje się uzasadnione./tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 26.06.2018, III AUa 1815/17/. Sprawa nie miała charakteru wielowątkowego, wymagającego wyjaśnienia twierdzeń stron oraz odniesienia się do złożonych wniosków dowodowych. Sprawa w świetle stanowisk stron i zebranych dokumentów nie budziła żadnych wątpliwości./por. wyrok SA w Warszawie z dnia 26.04.2018, VI ACa 1694/17/

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie M. G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy o rencie socjalnej z dnia 27 czerwca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 240) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W myśl art. 4 ust.2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Z kolei stosownie do art. 5 ustawy o rencie socjalnej ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U z 2022 r. poz. 504).

Natomiast w myśl art.15 ustawy o rencie socjalnej, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12-14, 61, 71-81, 88, 89, 93, 94, 98, 100 ust. 1 i 2, art. 101, 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, 114, 116 ust. 1b i 2, art. 118 ust. 1-5, art. 119 ust. 1, art. 121, 122 ust. 1, art. 126, 128, 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, art. 133-135, 136a i 138-144 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art.12 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Przepisy ust. 2 i 3 art. 12 wskazują, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Natomiast zgodnie z art. 13 ust. 1 przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze

leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiegokolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarabkowania wykonywaniem jakiegokolwiek pracy).

Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art.12 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełniła obydwa te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym.

W orzecznictwie przyjmuje się również, że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy dotychczas wykonywanej lub innej mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do tego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04; LEX nr 979161, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03, LEX nr 585793; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2005 r., I UK 222/04, LEX nr 989232). Nie ma wobec tego podstaw do przyznania renty socjalnej osobie, która z medycznego punktu widzenia nie jest całkowicie niezdolna do pracy, choćby nie miała możliwości jej podjęcia z innych przyczyn /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r. II UK 98/05, opubl. OSNP 2007/5-6/77/.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie dało podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawczyni. Wprawdzie u wnioskodawczyni występują zaburzenia zachowania i emocji na podłożu upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, a w okresie dzieciństwa występowała u niej padaczka, to jednak powołani w sprawie biegli nie znaleźli podstaw do stwierdzenia u wnioskodawczyni znacznego stopnia naruszenia sprawności organizmu, który powodowałby jej całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej w myśl ustawy o rentach i emeryturach.

Podkreślić w tym miejscu należy, że przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego. Odmiennie ustalenie w tej mierze może być dokonane tylko na podstawie opinii innych biegłych lekarzy, jeżeli ich opinia jest bardziej przekonująca oraz wszechstronnie przedstawia kwestię nasuwającą wątpliwości w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87, (...)). Jednakże opinię innego biegłego sądowego Sąd może dopuścić jedynie wtedy, gdy opinia, która została już złożona do sprawy zawiera istotne braki, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 roku, II CR 817/73, niepubl).

Reasumując, wnioskodawczyni nie spełnia podstawowej przesłanki o jakiej mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy i tym samym na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako niezasadne.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni – PI.

2 II 2023 roku.